

**KULE
KİTAP**

DEĞİRMEN

Sabahattin Ali

Kule Kitap®

www.kulekitap.com

kitap@matbumedya.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik

İşletme Koordinatörü: Muhammed Yurt

Yayın Yönetmeni: Dr. Hakan Özkütükçü

Yayın Koordinatörü: Murat Şerefoglu

Yayıma Hazırlayan: Hüseyin Özdemir

Mizanpaj Tasarım: Emir Tali

Kapak Tasarım: Emir Tali

1. Basım, İstanbul, Aralık 2024

ISBN: 978-625-6086-13-5

Matbu Ajans / İstanbul

Matbaa Sertifika No: 48138

"Kule Kitap Yayınevi tarafından baskıya hazırlanan eserlerin hukuki sorumluluğu tamamen yazara aittir."

DEĞİRMEN
HİKÂYELER

Sabahattin Ali

İÇİNDEKİLER

Kule Kitap Yayınevinin Yayın Esasları.....	7
Yayıncının Ön sözü	11
BİRİNCİ KISIM	17
DEĞİRMEN	19
KURTARILAMAYAN ŞAHESER.....	33
KIRLANGIÇLAR.....	53
VİYOLONSEL	59
BİRDENBİRE SÖNEN KANDİLİN HİKÂYESİ	71
İKİNCİ KISIM.....	85
BİR DELİKANLININ HİKÂYESİ.....	87
BİR GEMİCİ HİKÂYESİ.....	99
BİR ORMAN HİKÂYESİ	107
KAZLAR	115
BİR FİRAR.....	121
KANAL.....	125
CANDARMA BEKİR.....	131
SARHOŞ	139
ÜÇÜNCÜ KISIM	143
BİR CİNAYETİN SEBEBİ	145
KOMİK-İ ŞEHİR.....	163
SABAHATTİN ALİ'NİN ŞİİRLERİ DAĞLAR VE RÜZGÂR HAKKINDA BAZI MÜTALAALAR.....	185

Yazarın metnin sonuna eklediği aşağıdaki açıklama ve düzeltme okuyucularımızın dikkatinden kaçmaması için yine metnin sonundaki İçindekiler ile birlikte metnin n tarafına alınmıştır:

“İkinci ve cnc kısımdaki *Bir Orman, Kazlar, Bir Firar, Candarma Bekir, Bir Siyah Fanila İçin, Komik-i şehir* adlı hikâyelerin Osmanlı İmparatorluğu zamanındaki Anadolu’yu anlattığı okunduğu zaman anlaşılmakta ise de bunu burada ayrıca tavrize¹ lüzum gördüm.

26’nci sahfede *Değirmen* hikyesinin son satırındaki ‘ata binmek’ kelimesi ‘atabilmek’ ve 32’nci sahfede altıncı satırdaki ‘nojalinin’ kelimesi, ‘ve valinin’ şeklinde düzeltilmelidir.

S.A.”²

---

¹ Açıklamaya

² Sabahattin Ali’nin belirttiği tashihler tarafımızdan metne işlenmiştir. (yayıncı)

KULE KİTAP YAYINEVİNİN YAYIN ESASLARI

Kule Kitap:

Sağlam yapıları ve uzun ömürleriyle bilinen kuleler gibi üzerinde yükseldiği entelektüel ve sanatsal değerlerle zamanın yıpratıcılığına direnen, geçmiş ile gelecek arasında kurduğu bağla yarınlar zengin bir miras bırakmayı hedefleyen bir yayinevidir.

Klasikten moderne uzanan kültür vadisinde, okuyucularına zihinsel olarak daha yüksek bir bakış açısı ve estetik beğeni kazandıracak fikir ve sanat eserlerini yayımlamayı amaçlar.

İlkeli yayıncılık anlayışıyla, Anayasa'da belirtilen Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve toplumun değerlerine bağlı kalacak, hiçbir ideolojinin veya politik düşüncenin hizmetinde olmayacaktır.

Bünyesine katacağı eserleri seçerken bunların kendinden sonrakilere kılavuzluk edebilecek, ilham verebilecek, içerikleriyle özgün, dil ve anlatımıyla yüksek kalitede olmasına dikkat edecektir.

Ticari kaygılardan ziyade edebî, sanatsal veya bilimsel değere göre toplumun genel yararına uygun, eğitici, bilgilendirici ve estetik değer taşıyan eserlerin seçilmesine özen gösterecektir.

Farklı bakış açılarına, kültürlere ve dillere yer verecek zengin bir yayın portföyüyle eser çeşitliliğini artırırken bu eserleri ait oldukları kültürde de nitelikleriyle öne çıkmış seçkin eserler arasından seçecektir.

Yayımlayacağı eserlerin her safhasını akademik bir titizlikle takip edecek; dil bilgisi, yazım kuralları, tutarlılık ve anlam bütünlüğü gibi

konularda sıkı bir editoryal süreçten geçmesini sağlarken Türk Dil Kurumunun Yazım Kılavuzu'nda belirtilen esaslar çerçevesinde hareket edecektir. (Tarih konulu eserlerde, özellikle Arap harfli kaynaklarla yapılacak çalışmalarla uyumlu olması açısından, özel isimlerin yazımında ait olduğu dildeki yazılışı esas alınacaktır.)

Yazarlardan intihal ve etik ihlali yapmadıklarına dair yazılı beyan alacak, fikri mülkiyet hakları konusunda hassasiyet gösterecektir.

Her kitabı bir miras olarak yarınlarımıza emanet ederken sıradan kitaplardan ziyade derinlik ve anlam arayan okurlarını entelektüel bir zirve yolculuğuna davet ediyor.

Faydalı olmak dileğiyle...

SABAHATTİN ALİ

25 Şubat 1907 tarihinde Bulgaristan sınırları içerisinde yer alan Gümölcine sancağına bağlı Eğridere ilçesinde dünyaya geldi. Babası Piyade Yüzbaşı Ali Selahaddin Bey, Of lu (Trabzon); annesi Hüsnüye Hanım ise Lofçalıdır (Bulgaristan). Babasının görevi nedeniyle ilköğrenimini Üsküdar, Çanakkale ve Edremit'te; ortaöğrenimini ise Balıkesir ve İstanbul Muallim mekteplerinde tamamladı. Aynı yıl babasını kaybetti (1927).

Bir yıl Yozgat Cumhuriyet İlkokulunda öğretmenlik yaptıktan sonra yabancı dil öğretmeni açığını gidermek amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Almanya'ya gönderilenler arasında yer aldı. Potsdam ve Berlin'de kaldı (1928-30). Dönüşünde Bursa Orhaneli'de ilkokul, Aydın Ortaokulunda Almanca öğretmenliği yaptı. Bu görevde iken komünizm propagandası yapma ithamıyla Mayıs-Eylül 1931 tarihleri arasında tutuklu kaldı. Sonrasında Almanca öğretmeni olarak atandığı Konya Ortaokulunda devlet büyüklerini hicveden şiirler okuduğu suçlamasıyla yine tutuklanarak Sinop Hapishanesine gönderildi (22 Aralık 1932). Cumhuriyet'in onuncu yılı münasebetiyle çıkarılan affa serbest kaldı. 1934 Eylül'ünde Maarif Bakanlığı bünyesine geri döndü.

Mayıs 1935'te Aliye Hanım'la evlendi. Babasının adını soyadı olarak aldı. Askerlik görevini Eskişehir'de yedek subay olarak tamamladı (Mayıs 1938). Musiki Muallim Mektebinde Türkçe öğretmenliği, Devlet Konservatuarında asistanlık yaptı (1938).

II. Dünya Savaşı münasebetiyle ilan edilen seferberlikte ikinci kez askerlik görevini icra ettiği Sarıkamış'ta *Kürk Mantolu Madonna*'yı kaleme aldı (1939). 1941-43 arasında öğretmenliğin yanı sıra Tercüme Bürosu ve Türk Dil Kurumunda da görev yaptı.

1944'te Türkçü yazar Nihal Atsız ile mahkemelik oldu. 1944 Eylülünde yeniden askere alındı. 1946'da Aziz Nesin'le Marko Paşa'yı çıkardı. Ülkedeki siyasi baskılardan bunalarak yurt dışına kaçmak için kendisinden yardım talep ettiği Ali Ertekin tarafından Kırklareli Bulgaristan sınırında hunharca katledildi (2 Nisan 1948).

Osmanlı Devleti'nin çöküşü, Cumhuriyet'in kuruluşu sürecindeki çalkantılar, iki dünya savaşı ve bu savaşların arasında yaşanan küresel bunalımlar, ailesinin ve şahsi serüvenindeki dramlar eserlerine yansımıştır.

Başlıca Eserleri:

Şiir:

Dağlar ve Rüzgâr (1934).

Hikâye:

Değirmen (1935), *Kağnı* (1936), *Ses* (1937), *Yeni Dünya* (1943), *Sırça Köşk* (1947).

Roman:

Kuyucaklı Yusuf (1937), *İçimizdeki Şeytan* (1940), *Kürk Mantolu Madonna* (1943).

Tercüme:

Max Kemmerich, *Tarihte Garip Vakalar* (1936), Sophokles, *Antigone* (1941), Gotthold Ephraim Lessing, *Minna von Barnhelm* (1942), H.v. Kleist, A.v. Chamisso, E.T.A. Hoffmann, *Üç Romantik Hikâye* (1943), İgnazio Sileno, *Fontamara* (1943), Christian F. Hebbel, *Gyges ve Yüzüğü* (1944). A. Puşkin, *Yüzbaşının Kızı* (1944-Erol Güney ile birlikte) ¹

¹ Bk. Ramazan Korkmaz, "Sabahattin Ali", *DİA*, C. Ek-2, Ankara, 2019, s. 433-434.

YAYINCININ ÖN SÖZÜ

Sabahattin Ali'nin Türk edebiyatı açısından taşıdığı değer bütün okurlarımızın malumudur. Bu sebeple trajik ölümünün üzerinden yetmiş altı yıl geçmiş olmasına rağmen kendisine ve eserlerine yönelik ilgi artarak devam etmektedir.

Gerek kendi sağlığında gerek vefatından sonra eserlerini yayına hazırlayan yayınevleri Türk kültürüne büyük hizmet etmişlerdir. Onların emeklerini asla küçümsemeden biz de bu kervana katılmak istedik. Eserin ilk baskısı ile sonraki baskıları arasında yer yer tespit ettiğimiz küçük farklılıklar bizi bu konuda biraz daha titizlenmeye sevk etti. Dikkat ettikçe yer yer cümle atlama düzeyine varan eksiklerin, eksiltmelerin(!) ve farklılaş(tır)maların bulunduğu dikkatimizi çekti. İyi niyetle yapılmış bazı sadeleştirmelerde kelime karşılıklarının hatalı verilmesinin ve bazı kelimelerin değiştirilmesinin yazarın üslubuna müdahale sayılabileceğini düşündük. Tespit edebildiğimiz bu eksiklikleri ve hataları ortadan kaldırarak metnin orijinal hâlini ortaya çıkarmaya çalıştık.

1935'te Remzi Kitaphanesi tarafından ilk baskısı yapılan *Değirmen*'in ikinci baskısı ise 1943'te *Dağlar ve Rüzgâr* adlı şiirleriyle birlikte Akba Kitabevi tarafından gerçekleştirilmiştir.¹ İkinci baskıda Sabahattin Ali gerek hikâyelerde geçen kelime ve cümlelerde gerek hikâyelerin bölümlendirilmesinde çeşitli tasarruf ve değişikliklerde bulunmuştur. Onun bu müdahalelerini metin içerisinde ana metin-

---

¹ Ramazan Korkmaz, *Sabahattin Ali: İnsan ve Eser*, Kesit, İstanbul, 2016, s. 73, 357-359.

den iki punto küçük olarak ve köşeli parantez içerisinde gösterdik. Köşeli parantez içinde eğik çizgi ile ayırdığımız ifadelerden sol taraftaki birinci baskıdaki hâlini, sağ taraftaki ikinci baskıdaki hâlini göstermektedir.

Her iki baskısını da İBB Atatürk Kitaplığından temin ettiğimiz eserin 1935 tarihli ilk nüshasını esas almakla birlikte 1943 tarihli ikinci baskısındaki yazar tarafından yapılan müdahale ve değişiklikleri de göstermek suretiyle hem bir nevi edisyon kritiğini yapmayı hem de daha uygun bir nüsha ortaya çıkarmayı amaçladık.

Genel olarak eserleri yayına hazırlarken aşağıdaki hususları göz önünde bulundurduk.

Öncelikle Sabahattin Ali'nin dilinin sadeleştirmeye ihtiyaç duymadığını söylemek gerekir. Bu sebeple bilhassa genç okuyucularımızın bilemeyeceğini düşündüğümüz kelimelerin anlamlarını dipnotla göstermeyi tercih ettik. Böylece cümle yapılarını bozarak Sabahattin Ali'nin üslubuna müdahale etme ithamından korunmayı amaçladık. Bu bağlamda Sabahattin Ali'nin -cümle başlarında bile- bolca kullandığı “ve” bağlacının, yerini virgüle bırakacak hatta metinden silinecek kadar önemsiz bir unsur olmadığını düşünüyoruz. Kutsal kitaplarda görebileceğimiz “tanrısal” bir üslup olduğu bile iddia edilebilir: “Ve Tanrı ışık olsun dedi ve ışık oldu (Yaratılış 1:3-10).” Ne var ki bu hususta Sabahattin Ali'nin bizzat kendisi de ya eleştirileri dikkate alarak ya da doğrudan öz eleştiri yaparak ikinci baskı yapan bazı eserlerinde bir miktar tasarruf etmiş görünüyor. Bu tasarruflarına metin içindeki karşılaştırmalarda işaret ettik.

Bir iki yerde, birinci veya ikinci baskıda olmayan kısımları yine köşeli parantez içerisinde ve ana metinden iki punto küçük olarak gösterdik. Dipnotla da belirttik.

Kelimelerin yazımında ve noktalama işaretlerinde bugünkü kuralları esas almaya gayret ettik. Fakat az da olsa Sabahattin Ali'nin

dönemini yansıtan bazı kelimeleri o günkü kullanımları ile bıraktık. Ayrıca konuşma cümlelerinde yerel ağızlara işaret eden kelimeleri de metinde geçtiği şekilde yazdık.

Dilimize Arapçadan girmiş cami, mevki, mecra gibi bazı kelimelerin ek alması durumunda “y, s” kaynaştırma harfleri alması kuralına dikkat ettik.

“İmek” filini çoğu zaman kelimeye bitişik, gerekli gördüğümüz hâllerde kelimedden ayrı yazdık.

Bütün çabamıza rağmen yine de hatadan masun olduğumuzu iddia etmek doğru olmaz. Okuyucularımızın iyi niyetli çabamızı takdir sadedinde varsa hatalarımızı mazur göreceklerini ümit ediyoruz.

Kule Kitap Yayınevi

2024

Birinci Baskı Kapağı

Sabahattin Ali

DEĞİRMEN

HIKÂYELELER

Fatihahin
L. üny

REMZİ KİTAPHANESİ
İSTANBUL — 1935

İkinci Baskı Kapağı

SABAHATTİN ALİ

Değirmen
Dağlar ve Rüzgâr

AKBA - Kitabevi